

ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน ทำบัตรประชาชนไม่ได้ !

คดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรไม่ทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน เนื่องจากบุคคลดังกล่าวไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านที่ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อเท็จจริงคือ เดิมผู้ฟ้องคดีมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ 975,977 จังหวัดฉะเชิงเทรา และเมื่อปี พ.ศ. 2532 ได้มาพักอาศัยอยู่กับนางสาว ต. ที่บ้านเลขที่ 21/44 กรุงเทพมหานคร ต่อมา นางสาว ต. เสียชีวิตและผู้ฟ้องคดีได้แจ้งย้ายออกจากบ้านเลขที่ 975,977 เพื่อขอย้ายเข้าบ้านเลขที่ 21/44 แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากไม่มีหนังสือยินยอมจากเจ้าบ้านให้ย้ายเข้า และต่อมาได้ยื่นคำร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนในบ้านเลขที่ 21/44 ต่อผู้ถูกฟ้องคดี (สำนักงานเขตจตุจักร) เนื่องจากบัตรสูญหาย แต่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งปฏิเสธ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใด รายการจึงไม่อยู่ในสถานภาพบุคคลปกติ

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ออกบัตรประจำตัวประชาชนให้กับผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายไม่สามารถรับเงินเบี้ยผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาทได้ จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกบัตรประจำตัวประชาชนและให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านเลขที่ 21/44

โดยมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 กำหนดว่า ผู้ที่จะขอมีบัตรประจำตัวประชาชนจะต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และหากผู้อยู่ในบ้านย้ายที่อยู่ออกจากบ้านเดิมไปเข้าอยู่ในบ้านใหม่โดยผู้ย้ายที่อยู่เป็นผู้แจ้งการย้ายเข้าบ้านหลังใหม่เอง จะต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมด้วยคำยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าบ้านที่เข้าไปอยู่ในใหม่แสดงต่อนายทะเบียน เพื่อเพิ่มชื่อเข้าอยู่ในทะเบียนบ้านหลังที่ประสงค์จะขอย้ายเข้า เมื่อมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแล้วจึงจะยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้

ดังนั้น กรณีที่ผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้แจ้งย้ายชื่อออกจากทะเบียนบ้านเดิมและแจ้งย้ายชื่อเข้าในทะเบียนบ้านใหม่ โดยเจ้าหน้าที่ไม่ได้ดำเนินการรับแจ้งย้ายชื่อเข้าในทะเบียนบ้านใหม่เนื่องจากผู้ขอไม่ได้นำทะเบียนบ้านที่จะย้ายเข้าในทะเบียนบ้านและหนังสือยินยอมของเจ้าบ้านไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ หากต่อมาได้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนโดยอ้างว่าได้อาศัยอยู่ในบ้านที่แจ้งย้ายชื่อเข้าในทะเบียนบ้านมานาน 20 ปี และเจ้าบ้านเดิมถึงแก่ความตายไม่อาจให้ความยินยอมได้

คำสั่งของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิเสธไม่ทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำที่ขัดด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีแจ้งย้ายที่อยู่ออกจากบ้านเลขที่ 975,977 เพื่อขอย้ายเข้าบ้านเลขที่ 21/44 ผู้ฟ้องคดีจะต้องไปแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันย้ายออก โดยผู้ฟ้องคดีต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมด้วยคำยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าบ้านบ้านเลขที่ 21/44 ไปแสดงต่อนายทะเบียนด้วย นายทะเบียนจึงจะดำเนินการเพิ่มชื่อผู้ฟ้องคดีเข้าอยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ 21/44 ได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีชื่อในทะเบียนบ้านบ้านเลขที่ 21/44 แล้วจะยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนต่อนายทะเบียนได้ การที่ผู้ฟ้องคดีย้ายออกจากบ้านเลขที่ 975,977 แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้นำหลักฐานการย้ายออกพร้อมคำยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าบ้านที่จะย้ายเข้าไปแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านเลขที่ 21/44 หรือบ้านหลังใดหลังหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหลังใดเลย รายการทะเบียนราษฎรของผู้ฟ้องคดีจึงอยู่ในฐานะไม่ปกติ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ไปยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่สามารถดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 (ปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554) ประกอบกับมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งปฏิเสธไม่ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 681/2557)

คดีนี้เป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับประชาชนที่จะแจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้านหลังใดจะต้องแสดงหลักฐานเพื่อแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านหลังเดิมและหนังสือยินยอมของเจ้าของบ้านหลังใหม่ที่จะแจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้านต่อนายทะเบียน และต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ คือ 15 วันนับแต่วันที่แจ้งย้ายออก และการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนจะต้องปรากฏชื่อในทะเบียนบ้านด้วย ครับ !

นายปกครอง